

Sygn. akt I C 501/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 października 2017 r.

Sąd Rejonowy w Gdyni I Wydział Cywilny:
Przewodniczący: SSR Tadeusz Kotuk
Protokolant: st. sekr. sąd. Anna Szymańska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 października 2017 r. w G. sprawy z powództwa (...) Spółdzielni Mieszkaniowej z siedzibą w G. przeciwko A. U.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej A. U. na rzecz (...) Spółdzielni Mieszkaniowej z siedzibą w G. kwotę 20.021,91 zł (dwadzieścia tysięcy dwadzieścia jeden złotych dziewięćdziesiąt jeden groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych za okres od dnia 27 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

III. zasądza od pozwanej A. U. na rzecz (...) Spółdzielni Mieszkaniowej z siedzibą w G. kwotę 1.756,36 zł (jeden tysiąc siedemset pięćdziesiąt sześć złotych trzydzieści sześć groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. w odniesieniu do sum zasądzonych w punktach I. i III. niniejszego wyroku zastrzega pozwanej A. U. prawo powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie jej odpowiedzialności wynikające z przyjęcia spadku po K. U. (1) (zmarłym w dniu 13 marca 2014 r.) z dobrodziejstwem inwentarza.

Sygn. akt I C 501/17

UZASADNIENIE

Stan faktyczny

W dniu 1 kwietnia 2011 r. pomiędzy (...) Spółdzielnią Mieszkaniową a K. U. (1) doszło do zawarcia na okres od 1 kwietnia 2011 r. do 31 marca 2021 r. umowy najmu lokalu użytkowego przy ul. (...) w G.. Ponadto K. U. najął od spółdzielni lokal użytkowy przy ul. (...) w G..

Okoliczności bezsporne

Od 2013 r. K. U. zalegał z płatnościami za korzystanie z w/w lokali. Zmarł w dniu 13 marca 2014 r. Jednym ze spadkobierców po K. U. jest jego żona – A. U., która nabyła udział spadkowy z dobrodziejstwem inwentarza.

Okoliczności bezsporne

Zaległości K. U. związane z korzystaniem z lokalu przy ul. (...) zostały uwzględnione w fakturach wystawianych przez powoda, zawierających wezwanie do zapłaty z wyznaczonym terminem płatności:

- faktura z 6 grudnia 2013 r. (termin płatności 20 grudnia 2013 r.) na kwotę 5.299,63 zł (do zapłaty 4.120,10 zł)
- faktura z 15 stycznia 2014 r. (termin płatności 29 stycznia 2014 r.) na kwotę 5.324,26 zł
- faktura z 10 lutego 2014 r. (termin płatności 24 lutego 2014 r.) na kwotę 5.324,26 zł

- faktura z 7 marca 2014 r. (termin płatności 21 marca 2014 r.) na kwotę 5.324,26 zł

Dowód: monit przedsądowy, k. 34

faktury z korektami, 42-71

W piśmie z dnia 26 marca 2014 r. powódka poinformowała, że wie o zaległościach, prosi o rozłożenie ich na raty, które będzie sumiennie spłacać.

Dowód: pismo, k. 26

Ze sporządzonego po zmarłym K. U. (1) spisu inwentarza wynika, że czysta wartość spadku po nim wynosi **o zł**.

Dowód: spis inwentarza, k. 122-125 akt sprawy VII Ns 943/14

Ocena dowodów

Ustalenia w przedmiocie wartości zaległości są bezsporne, wynikają z niekwestionowanej dokumentacji. Nie jest też sporny fakt spadkobrania po najemcy i to, że przyjęcie spadku przez pozwaną nastąpiła z dobrodziejstwem inwentarza. Wartość czysta wartość spadku (o zł) wynika wprost z treści protokołu spisu inwentarza zawartego w aktach VII Ns 943/14.

Spór co do oceny dowodów dotyczył właściwie tylko jednego elementu, a mianowicie pisma pozwanej z dnia 26 marca 2014 r., które przez powoda zostało zinterpretowane jako tzw. niewłaściwe uznanie długu (w rozumieniu art. 123 § 1 pkt 2 k.c.). Na prawidłowość takiej interpretacji mógłby wstępnie wskazywać m.in. pogląd zawarty w wyroku SN z dnia 19 września 2002 r., II CKN 1312/00, OSNC 2003, nr 12, poz. 168. Jednak jest to pogląd nieadekwatny do konkretnych okoliczności niniejszej sprawy. Otóż wg stanu na dzień 26 marca 2014 r. pozwana nie była jeszcze wezwana do zapłaty konkretnego długu przez wierzyciela, więc jej oświadczenie wiedzy zawarte w w/w stanowi jedynie ogólnikowy pogląd, a nie odpowiedź na żądanie zapłaty konkretnych kwot. Uznanie takiej wypowiedzi za tzw. niewłaściwe uznanie długu przesunąłoby w sposób nieakceptowalny i tak szerokie granice kwalifikowania takiego oświadczenia wiedzy za skutkujące przerwą biegu przedawnienia. Zdaniem Sądu ogólnikowe przyznanie przez spadkobiercę, że spadkodawca miał jakieś długi nie oznacza, że doszło do tzw. niewłaściwego uznania długów spadkowych. Zastosowanie w niniejszej sprawie takiego rozumowania mogłoby oznaczać, że nawet oświadczenie o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza, motywowane wiedzą spadkobiercy o istnieniu znacznych długów spadkowych, także mogłoby zostać zakwalifikowane jako uznanie konkretnych długów, co byłoby przecież absurdalne. Muszą więc istnieć nieprzekraczalne granice tego, kiedy oświadczenie wiedzy o istnieniu długu stanowi, a kiedy nie stanowi tzw. niewłaściwego uznania długu. Zdaniem Sądu wierzyciel w danej sytuacji procesowej powinien udowodnić, że spadkobierca już poznał ich wysokość, źródło, termin wymagalności, bo tylko wówczas można takiej osobie przypisać pełną świadomość tego, że uznaje istnienie długów, o których ma wystarczającą wiedzę, aby je z należyтым rozeznaniem potwierdzić. W niniejszej sprawie takiej wiedzy pozwanej w dniu 26 marca 2014 r. przypisać nie można – w świetle zaproponowanego przez powoda materiału dowodowego. Niewątpliwie inaczej sprawa by się miała, gdyby takie samo oświadczenie złożył sam dłużnik, lub gdyby np. spadkobierca był za życia spadkodawcy zarządcą jego majątku (pełnomocnikiem w obsłudze danej umowy itp.), lub w innych stanach faktycznych, w których za niewątpliwie możnaby przyjąć, że spadkobierca od początku miał dokładną wiedzę o zobowiązaniach spadkodawcy.

Kwalifikacja prawna

Postawiony przez pozwaną zarzut przedawnienia okazał się zasady w odniesieniu do należności wynikającej z faktury z dnia 6 grudnia 2013 r. (wraz z należnościami ubocznymi dotyczącymi tego długu – odsetki, w tym skapitalizowane). Termin zapłaty tego długu minął 20 grudnia 2013 r., a pozew w niniejszej sprawie został wniesiony w dniu 27 stycznia 2017 r., a więc ponad 3 lata po upływie terminu zapłaty. Ponieważ dług jest związany z działalnością gospodarczą wierzyciela, uległ przedawnieniu w myśl art. 118 k.c. z dniem 20 grudnia 2016 r.

W pozostałym zakresie wierzytelność dochodzona pozwem była zasadna i nieprzedawniona. Ponieważ nie wykazano, że doszło już do działu spadku, spadkobiercy odpowiadają za długi spadkowe solidarnie, stąd możliwość dochodzenia przez wierzyciela całości długu od wybranego spadkobiercy, bez względu na wysokość udziału spadkowego (art. 1034 § 1 k.c.).

Na zasądzoną kwotę składa się trzykrotność czynszu za trzy nieprzedawnione okresy (15.972,78 zł) oraz skapitalizowane odsetki od tych zaległych płatności czynszowych (łącznie 4.049,13 zł, tj. suma: 523,14, 436,09, 342,46, 570,53, 436,09, 342,46, 619,81, 436,09, 342,46).

Zarzut pozwanej, że roszczenie jest niezgodne z zasadami współżycia społecznego jest zdaniem Sądu niezasadny. Pozwana jest obecnie kontynuatorem działalności gospodarczej zmarłego małżonka i nie wykazano, że znajduje się z szczególnie niekorzystnej sytuacji materialnej lub życiowej. Sam fakt posiadania na utrzymaniu dwójki małoletnich dzieci nie stanowi podstawy do oddalenia powództwa, w szczególności w obliczu powszechnego systemowego wspierania finansowego przez państwo rodzin w takiej sytuacji.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w punkcie I. sentencji na mocy art. 1034 § 1 k.c. w zw. z art. 659 § 1 k.c. w zw. z art. 482 § 1 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych.

W pozostałym zakresie powództwo oddalono na mocy art. 117 § 2 w zw. z art. 118 k.c. jako przedawnione (punkt II. sentencji).

W **punkcie III.** sentencji zasądzono od pozwanej na rzecz powódki koszty procesu na mocy art. 100 k.p.c. (stosunkowe rozdzielenie). Powódka wygrała proces w 68%, pozwana – w 32%. Koszty powódki to: opłata sądowa od pozwu 668 zł, opłata za czynności adwokackie w stawce minimalnej (3.600 zł, § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, ze zm.), opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł). 68% z sumy tych kosztów to: 2913,80 zł. Koszty pozwanej to: opłata za czynności radcy prawnego w stawce minimalnej (3.600 zł, § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, ze zm.), opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł). 32% z sumy tych kosztów to: 1157,44 zł. Różnica (1756,36 zł) została zasądzona na rzecz powódki.

Ograniczenie odpowiedzialności

W **punkcie IV.** sentencji na mocy art. 319 k.p.c. w zw. z art. 1031 § 2 k.c. zastrzeżono pozwanej uprawnienie do powołania się na ograniczenie jej odpowiedzialności wynikające z nabycia spadku z dobrodziejstwem inwentarza – w toku postępowania egzekucyjnego, w odniesieniu do należności wynikających w punktów I. i III. sentencji. Należy podkreślić, że koszty postępowań sądowych związanych z dochodzeniem długów spadkowych także są tym dobrodziejstwem objęte, gdyż nie są to obowiązki ściśle związane z osobą zmarłego (arg. z art. 922 § 2 k.c.). W przeciwnym razie wierzyciele – nawet w przypadku sporządzenia spisu inwentarza wskazującego na zerowy stan czynny spadku (czyli brak realnej możliwości zaspokojenia) – wszczynaliby postępowania sądowe jedynie tym celu, aby uzyskać koszty procesu, co byłoby niezgodne z aksjologią systemu prawa. Proces cywilny, w którym tak naprawdę interes ekonomiczny powoda sprowadza się do uzyskania kosztów procesu jest zaprzeczeniem jego celu. Koszty postępowań powinny podzielać los roszczenia głównego, a nie odwrotnie.